

Oorsprong van dit boek

Bestaat er iets lastigers dan schrijven over je ervaringen in India, als daar ook je schoonfamilie in figureert? Alles wat je schrijft kan zijn weerslag hebben op je familie, op je geliefde, op je kinderen, op jezelf.

Waarom dan toch dit boek? Omdat ik denk dat ik een bijzonder verhaal te vertellen heb. Een persoonlijk verhaal over een fenomeen dat zich steeds vaker voordoet: een relatie tussen mensen van twee totaal verschillende culturen. Daardoor heb ik een onbekende, in dit geval de alledaagse Indiase, cultuur van binnenuit kunnen ervaren, en kennigemaakt met vele bijzondere gewoonten en rituelen. Mijn verhaal speelt zich bovendien af over een periode van vijftien jaar waarin India een enorme ontwikkeling heeft doorgemaakt. India verkeert in een fase waarin veel ouderen de duizelingwekkende veranderingen niet meer kunnen bijbenen, waardoor er conflicten tussen generaties ontstaan. Door mijn relatie met een Indiër heb ik de mogelijkheid gehad om dat veranderingsproces van dichtbij mee te maken. Ik heb zelf kunnen ondervinden hoe de verschillende generaties heen en weer geslingerd worden tussen de eeuwenoude tradities en moderne waarden, die meer vrijheid en welvaart bieden.

Terwijl ik mijn laatste hoofdstukken schreef, realiseerde ik me dat dit misschien niet eens zozeer mijn eigen verhaal is, als wel een verhaal over globalisering, over een wereld die steeds kleiner

wordt en waarin mijn kleine, persoonlijke verhaal slechts een illustratieve rol speelt. De manier waarop Indiërs nu relaties aangaan, waarop de bewoners van de steden nu werken en eten, waarop hun oude tradities veranderen, kortom hun hele cultuur transformeert; laat zien dat de wereld één grote smeltkroes wordt, waarbij vele culturen overwoekerd worden door westerse invloeden.

Juist van die snel verdwijnende alledaagse cultuur met al zijn rituelen wil ik graag iets behouden, al is het maar op papier. De familie van mijn man – en ook de rest van die gemeenschap in Zuid-India – is drager van een cultuur die zeer rijk en bijzonder is. Voor de volgende generatie zal daar waarschijnlijk niet veel meer van over zijn. Daarom heb ik het boek in de eerste plaats geschreven voor mijn dochters, aan wie ik het boek mede heb opgedragen, zodat zij weten waar hun opa en oma vandaan komen en hoe zij dachten en handelden. Ik hoop dat het ze wortels geeft, een geschiedenis in een wereld waarin alles steeds meer op elkaar gaat lijken.

Ik heb het boek geschreven vanuit mijn eigen achtergrond, mijn eigen kijk op India. Het is een persoonlijk verhaal, maar geschreven vanuit een journalistieke en antropologische nieuwsgierigheid. Om een juist beeld te geven heb ik niet alleen mijn eigen innerlijke gevechten beschreven, maar soms ook de conflicten en dramatiek binnen de familie. Om hun privacy te beschermen heb ik de namen van de familieleden en sommige plaatsen veranderd. Uiteindelijk realiseer ik me dat ik dit boek nooit had kunnen schrijven zonder zo'n fijne schoonfamilie.

1 Twee India's

Nooit meer, nooit meer, nooit ofte nimmer. India heeft me mishandeld, bedrogen, uitgekleet, aangerand, mijn waardigheid afgenomen en uiteindelijk uitgekauwd en uitgespuugd. Stinkend rattenhol, vunzig lustoord van gefrustreerde fantasieën. Nooit meer naar dit land, waar vele mannenhanden heimelijk hun weg zoeken onder je kleren, (als betreft het hier de hindoegod Shiva met zijn vele armen), waar komen ze toch vandaan? Waar alle vanzelfsprekendheden die je tijdens je leven hebt vergaard worden vertrapt alsof er een heilige koe achteloos overheen stampet.

Hier zit ik dan, op een station in New Delhi, acht uur voor vertrek naar Nederland. Zonder geld, zonder paspoort. Berooid, omdat ik in de trein na drie maanden 'wereldreis' door India ben beroofd. Ik voel me hopeloos. Reddeloos. En vooral verslagen door de armoede en de rauwe werkelijkheid van dit land.

Op het station dringt de waanzin van India volledig tot me door. Kinderbedelaars zuigen zich aan mij vast om te vragen naar wat ik niet meer heb en hier in India niet meer zal bezitten. Vrouwen zonder gezicht houden hun weggrottende handen op voor geld. Voor mijn ogen dragen twee mannen een dode bedelaar op een brancard weg. Hoe kon ik dit station in New Delhi ooit, drie maanden geleden, toen ik hier net een dag was, zo anders zien? Hoe was het ook al weer? De kleurrijke familie die op hun koffers aan het picknicken was. Hun oogverblindende kleding

verried dat ze uit het kleurloze, woestijnachtige noordwesten kwamen. De koeien op het perron die dezelfde tijdloze traagheid hadden als de binnenkomende treinen die zich niets van aankomst- en vertrektijden leken aan te trekken.

India bedriegt, het is een fata morgana.

De stationspolitie wil geld van me eer ze me aangifte willen laten doen. India, ik heb niets meer, alsjeblijft, hou op, je hebt me leeggezogen. Geef je sigaretten maar, zwemen de agenten met hun omfloersende rottetandengrijnzen, terwijl de oudste van de twee een harde rochel uitspuugt. Vol medelijden betaalt een Australische medereizigster mijn riksja naar de Nederlandse ambassade, die gesloten blijkt omdat het 5 mei is. Met tegenzin belt de bewaker een noodnummer.

De ambassade helpt, leent me geld en geeft me een uitreisdocument. Verdoofd van vermoedheid en opgezweept door een laatste restje reizigersadrenaline zwalk ik door Chandni Chowk, Old Delhi's beroemde en afgeleefde winkelstraat, de koeien en ossenkarren ontwijkend, tussen de kraampjes met hoopjes rode, okergele, gouden en paarse kruiden, door het labyrint van de duisterste bazaars met hun kraampjes vol prachtige stoffen, een verleidelijke ode aan alle kleuren ter wereld. Ik adem India nog een laatste keer in. Snuif de geur van dampende pinda's op de pindabrander op, van muffe koeienstront, verstikkende wierook van de tempels, de prikkelende kruiden, de masalathee die me overal onder de neus geduwd wordt, de misselijkmakende geur van zweet. Het stof van eeuwen, de vergankelijkheid van het wegrottende fruit.

India, de grootste puinhoop ter wereld. Gedachten razen door mijn hoofd. Welke plaats moet ik dit land in mijn leven geven? Kan ik er ooit nog van houden?

Een man spreekt me aan op de hoek van Chandni Chowk. Tulband, groot postuur, de ogen doordringend van beloften. 'Please, let me predict your future.' Laat me, gebaar ik. Maar hij spelt fluisterend de eerste letters van de naam van mijn zus. 'L i s.' Ik sidder, hoe weet hij dat?

‘Jij zult India nooit echt verlaten,’ voorspelt hij, hardop. ‘Je lot is aan India verbonden, je komt er nooit van los.’ Meer wil hij niet zeggen. Hij geeft me nog wat gelukscijfers. 3, 7, 9. Koop maar een lot en zorg dat die cijfers erin zitten, zegt hij.

Verward kom ik de dag daarna in Nederland aan. Het smetteloze van Nederland brengt me van de wijs. Mijn tandenborstel leg ik per ongeluk in de koelkast. In de douche haal ik warm en koud door elkaar. Een kil warm bad, een omgekeerde cultuurschock. Nederland en ik, we zijn vervreemd van elkaar. Het voelt alsof de oude vertrouwelijkheid nooit meer zal terugkomen.

Voor het eerst van mijn leven koop ik een staatslot. 3, 7, 9 zitten erin. Als één cijfertje anders was, had ik tienduizend gulden gewonnen.

Mijn fascinatie voor India begon toen ik net vier jaar oud was, in het ziekenhuis waar ik een hele winter zou doorbrengen na een zware longontsteking. Iedere dag zat ik voor het raam en als het sneeuwde hunkerde ik ernaar met mijn laarsjes door de knerpende sneeuw te lopen, de vrijheid van de kou te voelen. Op een dag kwam rond het bezoekuur mijn oma binnen met een reisboek over verre landen. Het boek viel open bij een plaatje van een schitterend wit paleis, dat door de reflectie van de sneeuw tegen het plafond van mijn klinische kamer nog witter leek dan in werkelijkheid kon zijn. Ik, het gevangene prinsesje, had mijn droompaleis gevonden waar mijn kinderfantasieën zich zouden afspelen.

Het was de Taj Mahal in India.

Jaren gingen voorbij en ik stopte het land weg in de kruipruimten van mijn kinderherinneringen. Onbewust bleef het land me boeien. Het betoverende geluid van de sitars en tabla op de radio, de flirtende stof van zijdezachte sari's.

Tijdens mijn studie toerisme ging een goede vriend voor een jaar naar Australië. We besloten elkaar op zijn terugweg naar Nederland ergens halverwege te ontmoeten. Waar? ‘India,’ schoot er bij mij als vanzelfsprekend uit. Mijn vriendin wilde ook mee.

Bij het koffieapparaat op school vertelde een andere vriend dat hij ook mee wilde en we beklonken de reis definitief met een kop koffie. We kochten tickets en onze vrienden gaven ons amuletten tegen het boze oog. Een maand later stonden we alle vier op de luchthaven van New Delhi. We hadden gehoord over mensen die een paar dagen na aankomst al weer gedesilluseerd terugvlogen. Zouden we van India gaan houden of het gaan haten?

De dag dat ik aankwam zag ik niets van het broeierige monstroom dat de luchthaven van New Delhi was. Ik zag niets van de krioelende kakkerlakken die me vanonder de tafel voor de paspoortcontrole aangaapten, voelde niets van de verstikkende hitte en rook ook nauwelijks de geur van koeienmest, Dettol en ontbinding, die tot in de aankomsthal was doorgedrongen. Ik rook alleen het kruidige, uitnodigende parfum van de vrouw voor me in de rij bij de paspoortcontrole. Zelfs van achteren zag ze er in haar elegante turkooizen sari verleidelijk uit. Ze draaide zich om, lachte monter, en ik meende voor een moment dat ze me met haar ogen 'welkom' wilde wensen. Ze symboliseerde voor mij India, een moeder die me in haar armen sloot.

Dezelfde avond schreef ik in mijn reisdagboek:

27 januari 1990. India is in mijn ogen adembenemend mooi. Op weg naar de stad slalomt de riksja om de koeien heen, die als ornamenten op straat liggen. Tempels zien er vrolijk uit en doen me aan pretparken denken. Hier kan het alleen maar leuk zijn. Tulbanden, sari's, vrouwen in salwar kameez, een jurk met een soort pyjamabroek eronder, maken de Indiërs door en door exotisch.

Sloppenwijken zijn verschanst achter muren, weggedoken van de hoofdweg van de luchthaven naar de stad; pas later hoor ik dat de regering dat opzettelijk zorgvuldig zo heeft gepland om een goed beeld van de stad te geven.

De eerste avond in Delhi zinder ik van geluk. De oude binnenstad is een exotische kermis van heilige koeien, ossenkarren, glimmende sari's en

mensenchaos. Uit de verte komt een bruidsstoet. Mannen slaan op tablas en dansen lachend met hun handen in de lucht. Extatisch meng ik me in de stoet, in dit feest van magie en kleur.

De muziek zwelt aan, de trommels slaan, de mannen klappen harder en ik pers me in de feestkolk die alleen uit mannen bestaat. We dansen alsof het onze eigen dierbare zus of broer is die hier in het huwelijk treedt. De Indiërs lachen me toe, vriendelijk. Ik kijk naar de sterren en dank wie dan ook voor India, dit mooie, magische land.

Dan voel ik iets aan de binnenkant van mijn dijbeen. Een stok? Een hand? Ik draai me in een reflex om en zie een glimlach. Mijn verbeelding heeft me parten gespeeld, maak ik mijzelf wijs. Ik dans verder, dit keer verduasd en onzeker, tot ik wéér de stok of hand voel. Ik draai me om en zie tientallen mannen geil naar me grijnzen. Tranen van woede springen in mijn ogen. Ik pers me uit het feestgewoel terwijl ik door tientallen handen in borsten en billen geknepen word. Ik voel me vies en verward. Een andere, donkere kant van India heeft zich aan mij gemanifesteerd.

2 Liefde voor Indiërs

De Indiërs die ik tijdens onze reis in India was tegengekomen vond ik helemaal niet leuk, zelfs ergerlijk. Uitzonderingen daargelaten, zoals dat gemoedelijke gezin in de trein met vijf kinderen dat wel dertig potjes en zakjes met gerechten in hun koffer had zitten. Of het stel dat ons, toen we ons net geriefelijk hadden geïnstalleerd in een compartiment dat zich in *no time* vulde met Indiërs die als vliegen op ons afkwamen kwam redden door de meute het compartiment uit te jagen. Ze bleken hoogopgeleid te zijn en gingen zitten om een gesprek met ons aan te gaan over kastensystemen, armoede en het feit dat Indiërs elkaar in werkelijkheid gelijkwaardiger behandelen dan wij buitenlanders dachten.

Wij kwamen vooral in aanraking met Indiërs die in het toerisme werkten. Mannen – altijd mannen – die, zodra je afgemat met je loodzware rugzak de trein uit sprong, zich aan je vastzogen, toevallig het allerbeste guesthouse van de hele miljoenenstad voor je wisten en anders toch gewoon iedere ochtend trouw om zeven uur voor je hoteldeur stonden. Of je had – op wat meer afstand – de starende Indiërs, die niet de moed hadden ons te groeten en waarschijnlijk alleen maar over ons fantaseerden. Die zag je overal en zij zagen jou overal. Daar stonden ze, schijnbaar een eeuwigheid wachtend op niets, of misschien alleen op deze ontmoeting. Op straat, in de bus of de trein werden we ge-

dwongen tot een constant rendez-vous van blikken, een onrustig spiegellabyrint. Op een dag waren we met de trein naar Ahmedabad gekomen, waar we de ashram van Mahatma Gandhi wilden bezoeken, op zoek naar serene rust en spirituele verdieping. Daar gingen we eerst op een bijna verlaten grasveld vlak bij het station liggen slapen. We hadden die nacht in onze slaapzak in het gangpad van de wagon gelegen, naast het toilet. De geur van diesel, stront, urine en zweet dat vreemd anders rook dan het onze – kruidiger – had ons ervan weerhouden in slaap te vallen, terwijl de naar pis ruikende zomen van sari's die over onze gezichten gleden ons in trance streelden. Toen we in het park wakker werden stond er een groep van zeker honderd Indiërs ons zwijgend en grijnzend aan te staren.

Een enkele keer troffen we ook buiten de trein Indiërs die je het gevoel gaven dat je door hen te ontmoeten deel ging uitmaken van het land. Al een paar dagen na onze aankomst in India waren we ze bij het Rode Fort in New Delhi tegengekomen: Vinny en Pavan, twee scholieren die ons, India-leken, cultureel onderricht zouden geven. Ze namen ons mee naar huis en leerden ons écht Indiaas groeten, hoe je de palmen tegen elkaar drukt, beleefd met het hoofd knikt en een plechtig, Aziatisch ingetogen *namasté* zegt. Ze lieten ons paars aanlopen toen we uit de vele stalen potjes met onze handen *dhal*, linzen en curry's met masalakruiden aten, terwijl er maar werd bij geschept en bij geschept op de braaf leeggegeten borden, omdat 'nee' in het Indiaas een verlegen vorm is voor 'graag nog een schep' – gewoon laten staan dus, ontdekten we later. Vervolgens sprongen onze tanden bijna van narigheid uit de mond onder het eten van onze eerste *peda's*, Indiase snoepjes die je je ervan bewust maken dat er op deze wereld een nog zoetere versie van suiker bestaat. We keken naar de urenlange videovertoning van het gearrangeerde huwelijk van Vinny's zus, en kregen daarna onze eerste fragmenten te zien van een Indiase Bollywoodfilm. Quasi-preutse *babes*, van wie de rondingen waren opgevuld. Natte sari's in de regen. Aangeklede porno, maar o zo kleurrijk en aantrekkelijk.

En de opzweepende muziek: ‘*Eg, do, teen...*’ Een deuntje dat we door heel India zouden horen.

Pittig en mierzoet, preutse porno en opdringerige beleefdheid. Voor mij werd het duidelijk toen ik op de bank bij Vinny en Pavan zat: India is een land van extremen dat de zintuigen op scherp zet. Ik vond deze mensen en de heftigheid van India geweldig en had het gevoel te drijven in een oosterse, kleurrijke soep. Dankzij Vinny en Pavan waren we opgenomen in de Indiase familie. Het voelde alsof ik was thuisgekomen.

Een maand na terugkomst in Nederland kreeg ik een moegeerde brief met een postzegel van Gandhi erop. Vinny uit New Delhi. Ik had zijn hoofd op hol gebracht. Wilde ik hem niet uitnodigen om naar Nederland te komen zodat hij hier kon wonen? O ja, wilde ik in mijn brief wat geld bijsluiten?

Was het het lot, dat ik twee jaar na mijn reis met Raj in aanraking kwam, terwijl ik in een land dat op de één miljard inwoners afstevende maar een paar leuke Indiërs had gezien?

Misschien niet. Als toerist kun je een land zien zonder het te zien, het bevatten zonder het te bevatten, dingen meemaken zonder ze echt mee te maken en ontmoetingen met de bewoners te hebben zonder iemand ooit echt te hebben ontmoet.

Ik studeerde inmiddels antropologie en werkte erbij als journalist – beide keuzes waren voortgekomen uit de indruk die India op me had gemaakt. Voor de jongerenrubriek van een tijdschrift over ontwikkelings samenwerking schreef ik een artikel over Nederlandse studenten die stage liepen in derdewereldlanden. De student economie die ik had gesproken was stagiair geweest bij een bedrijf in Calcutta, en ik vond hem nogal zelfingenomen, of op z'n minst slecht voorbereid, zonder enig inlevingsvermogen. De student begreep niet dat die onnozele Indiërs niet klakkeloos zijn briljante Erasmus Universiteitadviezen overnamen. Ze konden toch beter mensen op straat zetten en er machines voor in de plaats kopen? De Erasmus-adept vulde zijn

dagen met golfen en bracht veel netwerktijd door met de bazen van het bedrijf.

Wat hij kennelijk niet had begrepen, was dat Calcutta een communistisch bolwerk was binnen het toen nog socialistische India, en naar het dogma van Lenin en Marx was het taboe vlees en bloed te ontslaan om er metaal en schroefjes voor in de plaats te zetten. Vakbonden waren bakens van macht. Dat niet alleen: India was de bemoeizucht van het Westen sinds ver vóór de onafhankelijkheid in 1947 beu, en zat ook niet te wachten op met bazen golfende economiestudentjes die deze mammoet wel eens even wilden trakteren op westerse lessen bestuurskunde.

Er moest in mijn artikel een ander verhaal tegenover komen te staan, vond ik. Van iemand die duidelijk illustreerde dat de paternalistische houding van de Nederlandse student op arrogantie gebaseerd was.

Dat was Raj. Hij was uit India gekomen om in Nederland stage te lopen bij een staalbedrijf, en had er een baan gekregen. Aan de telefoon legde hij me uit dat hij vond dat het Westen meer respect voor landen als India moest hebben, en dat Nederland ook iets van India kon leren. Ontwikkeling is een subjectief begrip, zei hij, en uiteindelijk kwam het allemaal neer op respect voor elkaars cultuur, wilde je gelijkwaardig kunnen zijn. Raj sprak filosofische woorden die ik als journalist én als mens wilde horen, en al gauw ging het gesprek over op India in het algemeen en mijn verwarrende reis, en spraken we af elkaar een week later te ontmoeten in een Indiaas restaurant in Tilburg.

Eigenlijk wist ik het aan de telefoon al: deze integere, intelligente man, dit is hem. Als er zo iets bestond, zoals de hindoes geloofden, als reïncarnatie en voorbestemde liefde dan werden die hier bewezen. Ik stopte de cassette met Indiase muziek die ik van Vinny had gekregen in mijn stereotoren, draaide de volumeknop open en begon door mijn kamer te dansen. *'Eg do teen.'*

Het lot. Mijn leven klopte.

Het was een liefde die al bestond toen ik Raj voor het eerst zag. Voelde ik me in India een reus te midden van een dwergenvolk, hier stond een grote man tegenover me. Raj had Indiase slaapkamerogen, schouders zoals een man ze moet hebben, een rank postuur en een fiere, strijdbare houding. Zijn stem was zwaar en hezig, een stem die ik bij nog geen enkele westerling had gehoord. In het restaurant begaf ik me op haast vijandig terrein, want de keuze voor Indiaas eten was voor veel Indiërs in het buitenland een *statement*, een laatste strohalm om zich vast te houden aan de eigen cultuur. Inderdaad, Raj was Indiaas, maar niet vastgeketend aan zijn cultuur, althans zo kwam hij op mij over. Een kosmopoliet die groter en ruimer dacht dan zijn eigen cultuur en achtergrond. Iemand met universele principes. Iemand die hield van het anders-zijn van anderen.

Natuurlijk, ook hij had moeten wennen toen hij een jaar geleden voor het eerst naar Nederland was gekomen, een land waar de horizon bijna voortdurend zichtbaar was en de wegen altijd leken schoongeveegd. Hij verbaasde zich erover dat alles hier het gewoon deed, een stopcontact, een lamp, de telefoondienst, een trein die op tijd kwam (het verschil tussen een paar minuten en een halve dag wachten op een perron). In India was hij eraan gewend ineens in het donker te zitten – iedereen was erop getraind in het duister de kaarsen en lucifers te vinden – of dat hij een drie uur durende Bollywoodfilm van de videotheek aan het kijken was maar het einde niet zag omdat de band te kort was. In Nederland woonde hij in een studentenhuis. Dat studenten om vier uur 's nachts nog liepen te brallen en de tafel en stoelen sloopten, was voor hem wel wennen omdat de studenten in India tot diep in de nacht studeerden en voor de rest nauwelijks een sociaal leven kenden.

Het boekje *The Undutchables*, over de voor buitenlanders verklaarde culturele kenmerken van de Nederlanders, kende hij uit zijn hoofd, vertelde hij. Zijn favoriete illustratie was die van een man op een fiets met een kratje bier achterop. Aan de ene kant van het stuur een Albert Heijntas, aan de andere een bos bloe-

men. Diezelfde week had ik een ansichtkaart uit India gekregen van mijn zus en haar vriend. Er stond een karikatuur op van een overladen ossenkar met een stuk of vijftig magere Indiërs die naar hartenlust fluimden en rochelden. ('We hebben de datum van de treinkaart een beetje bijgewerkt zodat we weer een week langer kunnen reizen,' schreef mijn zus.)

Cultuurverschillen. Voor ons werd het een terugkerend onderwerp in de relatie die in de tijd daarna opbloeide. Een relatie waarin luchtige conversatie zich afwisselde met zware gesprekken over verschillen in normen en waarden, en wat die voor consequenties hadden voor keuzes die je in je eigen leven maakt – of niet kunt maken. Net wat een relatie tussen mensen uit twee culturen zo boeiend maakt.

'Zo'n man uit India, zou je daar niet mee oppassen, die komt uit zo'n andere cultuur?' of, subtieler: 'Is het niet heel wat, zo'n relatie met een buitenlander?' Vragen die familieleden en kennissen me de eerste maanden van onze relatie geregeld stelden. De film *Not Without My Daughter*, gebaseerd op het boek van Betty Mahmoody, was niet zo lang daarvoor uitgekomen. Het is het dramatische verhaal van een vrouw die gelukkig getrouwd is met een Iraanse dokter, maar als ze met hem naar Iran gaat, verliest ze haar dochter aan zijn familie.

Toch was het in die tijd *not done* om negatieve gevoelens over allochtonen te uiten, hoewel dat heeft geleid tot een vertroebeling van kennis over de verschillende culturen die Nederland herbergde. Zo kon Raj in de ogen van sommige Nederlanders makkelijk doorgaan voor een Marokkaan, Iraniër of Antilliaan. De nieuwsgierigheid naar zijn echte afkomst manifesteerde zich wel, zeker op het platteland. Toen Raj vlak na onze ontmoeting bij zijn baas op een boerderij in het Brabantse dorp Dongelen ging wonen, hield de politie hem op straat aan om zijn paspoort te zien. Ze wilde wel eens weten wie die man uit Allochtonië was.

Zelf was ik allesbehalve xenofob, eerder xenofiel. Donker was mooi, andere culturen waren fascinerend, en een relatie met

een buitenlander was als een exotische reis in eigen omgeving, interessant en een verrijking in het kielzog van de liefde. Waarom voor een Nederlandse man gaan als mijn bestaan zich in duizend kleuren kon afspelen?

Gemengde relaties was altijd een van mijn favoriete gespreksonderwerpen geweest, en binnen mijn avontuurlijke vrienden- en familiekring hielden velen er zulke relaties op na. Niet altijd met succes.

Vriendin Anke bijvoorbeeld, die iets met een man uit Joegoslavië begon van wie ze ook kinderen kreeg. Van een afstand was daar echter voortdurend de invloed van de familie.

‘Mijn schoonmoeder vond mij een slechte vrouw die verkeerd met de kinderen omging,’ vertelde ze me. Haar schoonmoeder probeerde haar zoon met allerlei smoesjes over te halen naar Joegoslavië terug te keren. Omdat haar man niet onder de invloed van zijn moeder uit kon komen, zette Anke een punt achter het huwelijk.

Later kreeg Anke een relatie met een Iraniër. Ahmed leek een moderne man die de beklemmende familiebanden van zijn eigen land was ontvlucht om elders een tapijtenzaak te beginnen. Na enkele jaren kwam ze erachter dat hij vóór zijn vertrek uit Iran onder druk van zijn familie was getrouwd met een Iraanse meisje. De vrouw zat al enkele jaren opgesloten in Ahmeds huis in Iran, en mocht als moslima het pand niet verlaten bij zijn afwezigheid en zonder zijn toestemming. De familie was boos dat Ahmed zijn plichten niet was nagekomen: behalve de officiële huwelijksluiting had de huwelijksnacht, waarna hij een laken met bloed moest laten zien, nog steeds niet plaatsgevonden. Anke en Ahmed hadden een goede relatie, tot de familie uit Iran begon te dreigen dat hij terug moest komen. De tentakels reikten ver: Anke werd ineens zomaar op straat door een Iraanse vrouw in haar gezicht gespuugd en voor hoer uitgescholden, en de familie dreigde dat ze Ahmed zouden komen halen en in de gevangenis zetten omdat hij zijn plicht verzaakte. Uiteindelijk keerde Ahmed gedwee terug naar Iran.